

**BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA OSIGURANJE U BOSNI I HERCEGOVINI
UPRAVNI ODBOR**

A N A L I Z A
**usaglašenosti zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju
Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske**

Sarajevo, maj 2021. godine

A N A L I Z A
usaglašenosti zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju
Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske

DIO PRVI – U V O D

Članom 2. Zakona o Agenciji za osiguranje u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 12/04) (dalje u tekstu: Zakon) je propisano da Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: Agencija), između ostalog, treba da osigura da zakonodavstvo o osiguranju, koje je na snazi u entitetima, u potpunosti bude usaglašeno u namjeri da osigura jednak i ravnopravan odnos prema svim društvima za osiguranje u oba entiteta i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: Brčko distrikt) i da osigura jednaku pravnu zaštitu kako za ugovarače osiguranja, tako i za treću stranu – podnosiocima odštetnih zahtjeva na teritoriji Bosne i Hercegovine, kao i da zakonodavstvo o osiguranju u Bosni i Hercegovini bude i ostane usaglašeno sa zakonodavstvom Evropske unije, koje se primjenjuje na oblast osiguranja. S tim u vezi članom 6. Zakona je propisana zakonodavna uloga Upravnog odbora Agencije za osiguranje u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: Upravni odbor Agencije).

Na osnovu člana 6. stav 1. tačka a) Zakona Upravni odbor Agencije je na 16. sjednici održanoj 04. 10. 2016. godine donio Smjernicu za ocjenu usaglašenosti zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske (dalje u tekstu: Smjernica).

Smjernicom su utvrđeni kriteriji kojih će se pridržavati Upravni odbor Agencije u postupku ocjene usaglašenosti zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, a koji će ujedno usmjeravati obrađivače zakona u postupku izrade propisa.

Članom IV Smjernice su navedene odredbe koje će biti predmet ocjene usaglašenosti u zakonima o obaveznim osiguranjima u saobraćaju Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

Nakon donošenja Smjernice, u oblasti obaveznih osiguranja u saobraćaju u Bosni i Hercegovini je došlo do izmjena zakonske regulative, pa je tako u Republici Srpskoj stupio na snagu Zakon o izmjenama Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik RS“, broj 78/20), a u Federaciji Bosne i Hercegovine je donesen Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službene novine FBiH“, broj 57/20).

DIO DRUGI – A N A L I Z A

U skladu sa kriterijima utvrđenim članom V Smjernice u nastavku se daje analiza usaglašenosti Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik RS“, br. 82/15 i 78/20) (dalje u tekstu: Zakon RS) i Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službene novine FBiH“, broj 57/20) (dalje u tekstu: Zakon FBiH).

1. Vrste obaveznih osiguranja u saobraćaju

Zakon RS i Zakon FBiH su u ovom dijelu međusobno usaglašeni.

Oba zakona propisuju ista obavezna osiguranja u saobraćaju, navedena u tački 1. Smjernice, i to:

- osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nesretnog slučaja, osim putnika u zračnom saobraćaju,
- osiguranje od autoodgovornosti,
- osiguranje vlasnika zrakoplova od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima i putnicima i
- osiguranje vlasnika plovila na motorni pogon od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima.

2. Definicije

Zakon RS i zakon FBiH su međusobno usaglašeni u pogledu definicija pojmova.

Nadalje, Zakon FBiH u pogledu definicije pojma “vozilo”, za razliku od Smjernice i Zakona RS precizira da se pod pojmom vozilo smatra i priključno vozilo, *priključeno ili ne*. Zakon RS propisuje da se pod ovim pojmom ne podrazumijevaju pokretne stolice sa motorom za nemoćna lica, dok Zakon FBiH ne precizira navedeni izuzetak.

Zakon FBiH sadrži i definicije pojmova koji nisu sadržani u Zakonu RS:

- i) otuđeno vozilo,
- j) registracija vozila,
- m) tarifa osiguranja,
- o) cjenovnik osiguranja,
- r) evropski izvještaj i
- dd) Okvirni kriteriji za utvrđivanje visine odštete.

Upravo su Okvirni kriteriji za utvrđivanje visine odštete novina u FBiH dok Zakon RS ne sadrži slične odredbe za utvrđivanje visine materijalne i nematerijalne štete nastale uslijed povrede tjelesnog i psihičkog integriteta ili smrti neke osobe.

3. Osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nesretnog slučaja, osim putnika u zračnom saobraćaju

3.1. Obaveza zaključivanja ugovora o osiguranju

Zakon FBiH i Zakon RS su u pogledu obaveze zaključivanja ugovora putnika u javnom prevozu od posljedica nesretnog slučaja, osim putnika u zračnom saobraćaju *usaglašeni međusobno*, sa neznatnim razlikama.

Neznatna razlika Zakona FBiH i Zakona RS je u odnosu na obavezu vlasnika plovila na motorni pogon kojima se vrši javni prevoz putnika. Članom 16. stav (2) t. 6) Zakona RS je precizirano da obaveza zaključivanja ugovora o osiguranju putnika od posljedica nesretnog slučaja postoji za plovila na motorni pogon koja vrše javni prevoz putnika *po unutrašnjim vodama*. Sa druge strane, Zakonom FBiH je propisana obaveza vlasnika plovila na motorni pogon na zaključivanje ugovora o osiguranju putnika od posljedica nesretnog slučaja za sve vrste pomorskih, jezerskih i riječnih plovila kojima se na redovnim linijama ili slobodno prevoze putnici *ili kada se ista iznajmljuju s najmanje jednim članom posade*.

3.2. Obim pokrića ugovora i osigurane sume

U odnosu na odredbe kojima je propisan obim pokrića i osigurane sume za osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nesretnog slučaja, osim putnika u zračnom saobraćaju, zakoni su u većoj mjeri usaglašeni međusobno.

Zakonom RS je dodatno precizirano da se putnicima u javnom prevozu ne smatraju lica kojima je prevozno sredstvo mjesto rada i koja su u službi za vrijeme prevoza, dok je Zakonom FBiH precizirano da se putnicima u javnom prevozu ne smatraju lica kojima je prevozno sredstvo mjesto rada. U tom smislu, u odnosu na Zakon FBiH, postavlja se pitanje prava onog lica kojem je prevozno sredstvo mjesto rada, ali koje u vrijeme nastupanja nesretnog slučaja nije bilo u službi, već se u to vrijeme nalazilo u prevoznom sredstvu radi putovanja ili se radilo o namjeravanom putovanju ili se nakon završenog putovanja, nalazilo u krugu stanice ili pristaništa ili u neposrednoj blizini prevoznog sredstva. Ukoliko bi navedena lica u opisanim situacijama, prema Zakonu FBiH, bila isključena iz prava na naknadu po osnovu ugovora o osiguranju putnika od posljedica nesretnog slučaja, bio bi doveden u pitanje princip propisan članom 2. tačka b) Zakona.

Iznosi najnižih osiguranih suma po jednom putniku, na koje se obavezno ugovara osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nesretnog slučaja, propisani Zakonom RS i Zakonom FBiH, su međusobno usaglašeni.

4. Osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štete prouzrokovane trećim licima

4.1. Obaveza zaključivanja ugovora o osiguranju od autoodgovornosti

Odredbe zakona kojima se reguliše obaveza zaključivanja ugovora o osiguranju od autoodgovornosti (član 21. Zakona RS i član 22. Zakona FBiH) su međusobno usaglašeni.

4.2. Obim pokrića ugovora i osigurane sume

U odnosu na obim pokrića ugovora o osiguranju od autoodgovornosti ni Zakon RS ni Zakon FBiH ne sadrže odredbu prema kojoj ugovor o osiguranju od autoodgovornosti pokriva štete prouzrokovane vozilom koje se pokrenulo bez vozača i u tom smislu su zakoni međusobno usaglašeni.

Zakoni su usaglašeni međusobno, u pogledu kruga lica čiju odgovornost za štetu prouzrokovanu trećim licima pokriva ugovor o osiguranju od autoodgovornosti. Tako ugovor o osiguranju od autoodgovornosti pokriva štetu koju trećim licima nanese vlasnik prevoznog sredstva/vozila, ali i korisnik istog.

Najveća novina i razlika Zakona FBiH u odnosu na Zakon RS je upravo uvođenje "Okvirnih kriterija za utvrđivanje visine odštete", kao sistema za određivanje materijalne i nematerijalne štete, nastalih kao posljedica postojanja povrede tjelesnog i psihičkog integriteta ili smrti neke osobe.

Ni ranije važeći Zakon o osiguranju imovine i osoba ("Službene novine FBiH", br. 2/95, 7/95, 6/98 i 41/98), Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti ("Službeni glasnik RS", br. 17/05, 64/06 i 12/09) i

Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obveznom osiguranju od odgovornosti ("Službene novine FBiH", broj 24/05) nisu sadržavali slične odredbe, odnosno propisivali ovakav način utvrđivanja materijalne i nematerijalne štete. Također, ni zakoni zemalja regiona, kojima se propisuju obavezna osiguranja u saobraćaju, ne sadrže slične odredbe, odnosno ovakav način utvrđivanja materijalne i nematerijalne štete.

Zakonom o obligacionim odnosima, član 199. do 205., je regulisano pitanje naknade nematerijalne štete, vidovi nematerijalne štete, krug lica koja imaju pravo na novčanu naknadu u slučaju smrti ili teškog invaliditeta, naknada buduće štete, nasljeđivanje i ustupanje potraživanja naknade nematerijalne štete.

Kada su u pitanju iznosi novčane naknade nematerijalne štete Vrhovni sud Federacije BiH je na sjednici održanoj 27. 01. 2016. godine prihvatio Orjentacione kriterije i iznose za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete. Ovi orjentacioni kriteriji omogućavaju primjenu člana 200. (1) Zakona o obligacionim odnosima i primjenjuju se u svim parničnim postupcima za naknadu nematerijalne štete, u svim stepenima suđenja, ali isti ne predstavljaju formulu koja automatizmom služi za izračinavanje pravične novčane naknade.

Usporedbom iznosa za pojedine vidove nematerijalne štete navedenih u Orjentacionim kriterijima Vrhovnog suda FBiH i iznosa iz Okvirnih kriterija Zakona FBiH može se uočiti da Okvirni kriteriji Zakona FBiH za pojedine vidove nematerijalne štete određuju iste, a za neke manje iznose. Dodatnu mogućnost za smanjenje ovih iznosa daje član 44. stav (3) do (5), koji nije sadržavao Nacrt Zakona FBiH dostavljen na razmatranje Upravnom odboru Agencije 2018. godine.

U nastavku se kao primjer navode neki od vidova nematerijalne štete koji su prema Zakonu FBiH manji od onih koji su navedeni u Okvirnim kriterijima Vrhovnog suda FBiH: Član 38. Zakona FBiH određuje visinu naknade za fizičke bolove jakog, srednjeg i slabog intenziteta i to po danu trajanja tih bolova. Na isti način je to učinjeno i Orjentacionim kriterijima Vrhovnog suda FBiH i u istim iznosima po danu trajanja bolova. Međutim, član 38. (4) Zakona FBiH, ograničava to pravo na maksimalan iznos od 800 KM ukoliko se nakon okončanja liječenja utvrdi da kod oštećene osobe uslijed povrede nije nastupilo umanjjenje životne aktivnosti. Na isti način je riješeno i pitanje pretrpljenog straha (član 39. Zakona FBiH). Duševna bol zbog umanjjenja opće životne aktivnosti prema članu 40. Zakona FBiH se određuje prema postotku umanjjenja opće životne aktivnosti i godinama života oštećene osobe, tako da najveće iznose mogu dobiti osobe do 20 godina života. Orjentacionim kriterijima Vrhovnog suda FBiH iznosi za ovaj vid nematerijalne štete su određeni samo prema postotku umanjjenja opće životne aktivnosti oštećene osobe, ali je naglašeno da navedeni iznosi mogu biti korigovani ovisno o obimu i težini trajnih posljedica, a kao dodatni kriterij treba imati u vidu životnu dob i vrstu zanimanja oštećene osobe. I u ovom vidu nematerijalne štete Zakon FBiH predviđa niže iznose. Tako se za umanjjenje opšte životne aktivnosti koja iznosi 25% do 40% prema Zakonu FBiH maksimalan iznos koji dobija osoba mlađa od 20 godina je 500,00 KM na 1% umanjjenja, dakle 5.000,00KM za 10% umanjjenja. Prema okvirnim kriterijima Vrhovnog suda FBiH za umanjjenje opšte životne aktivnosti koja iznosi preko 25% do 40% određuje iznos od 6.000,00 KM za svakih 10% umanjjenja životne aktivnosti.

Nacrt Zakona FBiH koji je Upravni odbor Agencije razmatrao na 6. sjednici održanoj 06. 11. 2018. godine nije pratio dinamiku povećanja najnižih osiguranih suma na koje se

obavezno ugovara osiguranje od autoodgovornosti. Zaključkom usvojenim na 6. sjednici, Upravni odbor Agencije je iskazao očekivanje da će obrađivač zakona u narednoj fazi prije donošenja zakona izvršiti konačno usaglašavanje, što je i učinjeno. Tako su u pogledu propisanih najnižih iznosa osiguranih suma na koje se obavezno ugovara osiguranje od autoodgovornosti, zakoni u ovom momentu *međusobno usaglašeni*. Tako prema Zakonu RS, Zakonu FBiH osigurane sume na koje se obavezno ugovora osiguranje od autoodgovornosti ne mogu biti manje od iznosa:

- u slučaju štete na licima, 2.000.000,00 KM po jednom štetnom događaju, bez obzira na broj oštećenih lica u istoj nesreći,
- u slučaju štete na stvarima, 400.000,00 KM po jednom štetnom događaju, bez obzira na broj odštetnih zahtjeva proizašlih iz iste nesreće.

4.3. Tarife premija osiguranja od autoodgovornosti

Zakon FBiH i Zakon RS propisuju postepeno ukidanje regulisanja cijena za obavezno osiguranje od autoodgovornosti.

Međutim, zakoni nemaju jednaku dinamiku prelaska sa perioda administrativnog određivanja visine premije osiguranja od autoodgovornosti na period potpune liberalizacije.

Trenutno je i prema Zakonu FBiH i prema Zakonu RS još uvijek na snazi administrativno određivanje visine premije osiguranja od autoodgovornosti. Međutim, period djelimične liberalizacije bi prema Zakonu FBiH trebao nastupiti od početka novembra 2022. godine, a prema Zakonu RS od 15. 10. 2023. godine. Stoga bi najkasnije do kraja oktobra 2022. godine trebalo usaglasiti dinamiku prelaska sa perioda administrativnog određivanja visine premije osiguranja od autoodgovornosti na period potpune liberalizacije.

Zakon RS, za razliku od Zakona FBiH, članom 12. stav (8) propisuje da će nastupanjem perioda potpune liberalizacije društva za osiguranje biti u obavezi dostavljati Agenciji za osiguranje RS i tarife premija za osiguranje od autoodgovornosti najkasnije osam dana od dana donošenja.

4.4. Postupak i rokovi za rješavanje odštetnih zahtjeva

Zakon RS propisuje da je društvo za osiguranje, od dana kompletiranja zahtjeva, dužno da utvrdi pravni osnov i visinu odštetnog zahtjeva, te isplati odštetu, uz dostavljanje obrazložene ponude, u roku od 30 dana, a najduže do 60 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva. Nasuprot tome Zakon FBiH propisuje rok od 30 dana samo za utvrđivanje pravnog osnova i visine odštetnog zahtjeva, i još dodatnih 14 dana za isplatu utvrđene naknade. Za razliku od Zakona RS, Zakon FBiH ne propisuje krajnji rok od 60 dana za utvrđivanje pravnog osnova i visine odštetnog zahtjeva, te isplate odštete.

Kada je u pitanju isplata nespornog iznosa naknade štete Zakon RS propisuje da je odgovorno društvo za osiguranje dužno izvršiti plaćanje utvrđenog dijela svoje obaveze u roku od 15 dana od dana kada je utvrdilo svoju obavezu, a najduže do 60 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva. Zakon FBiH, kada je u pitanju isplata nespornog iznosa naknade štete, upućuje na primjenu rokova propisanih članom 13. stav (1) istog. Imajući u vidu navedeno u ovom slučaju, za razliku od Zakona RS, Zakon FBiH predviđa isplatu nespornog dijela naknade štete 1 dan ranije. Međutim, za razliku od Zakona RS, Zakon FBiH

ni u ovom slučaju ne propisuje krajnji rok za isplatu nespornog dijela naknade štete od 60 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva.

Kada je u pitanju pravo na zakonsku zateznu kamatu, a, imajući u vidu gore navedene razlike u rokovima za isplatu naknade štete, iste bi mogle imati za posljedicu manja međusobna odstupanja zakona u pogledu momenta početka računanja zakonske zatezne kamate.

4.5. Lica koja nemaju pravo na naknadu štete po osnovu osiguranja od autoodgovornosti

U odnosu na krug lica čiju odgovornost ne pokriva ugovor o osiguranju od autoodgovornosti zakoni *su usaglašeni međusobno*.

4.6. Pravo društva za osiguranje na subrogaciju

Zakon RS propisuje da društvo za osiguranje, koje je oštećenom licu nadoknadilo štetu, ima pravo tražiti naknadu isplaćenog iznosa štete i stvarnih i opravdanih troškova i od vozača koji je počinio *prekršaj nasilničke vožnje* u skladu sa propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Sa druge strane Zakon FBiH propisuje da društvo za osiguranje navedeno pravo ima od vozača koji je počinio *prekršaj u krajnjoj nepažnji* u skladu sa propisima o sigurnosti prometa na cestama. Imajući u vidu navedeno mogla bi se javiti razlika u krugu lica od kojih društvo za osiguranje može postaviti subrogacijski zahtjev u punom iznosu, prema Zakonu RS i Zakonu FBiH.

4.7. Promjena vlasnika vozila za vrijeme trajanja osiguranja

Kada je u pitanju promjena vlasnika vozila za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju Zakon RS i Zakon FBiH *su međusobno usaglašeni*.

Međusobno neznatno odstupanje je u tome što Zakon FBiH, za razliku od Zakona RS, propisuje rok od 30 dana u kome je osiguranik koji otuđi svoje vozilo dužan o tome obavijestiti društvo za osiguranje kod kojeg je osigurana njegova odgovornost za upotrebu vozila koje je otuđeno, dok Zakon RS ne propisuje bilo kakav rok za ispunjenje navedene obaveze.

Međusobno odstupanje je i u odnosu na pravo prethodnog vlasnika otuđenog vozila na povrat dijela premije za neiskorišteno razdoblje pokrića. To pravo se Zakonom FBiH, za razliku od Zakona RS, dodatno uslovljava. Da bi prethodni vlasnik, prema Zakonu FBiH, ostvario pravo na povrat dijela premije za neiskorišteno razdoblje pokrića potrebno je da, pored obavještanja društva za osiguranje kod kojeg je osigurana njegova odgovornost da je vozilo otuđeno, u periodu osiguranja po predmetnoj polici nije bilo štete.

4.8. Međunarodna potvrda o osiguranju i granično osiguranje

Zakon RS i Zakon FBiH su međusobno usaglašeni u pogledu potvrde o osiguranju za vozila strane registracije.

Oba zakona propisuju obavezu zaključivanja graničnog osiguranja za vozila inostrane registracije koja ulaze na teritoriju Bosne i Hercegovine, a koja ne posjeduju međunarodnu

potvrdu o osiguranju od autoodgovornosti čiji period važenja ne može biti kraći od sedam niti duži od 90 dana.

4.9. Obrazac evropskog izvještaja o saobraćajnoj nesreći

Zakon FBiH propisuje obavezu osiguranika da obrazac evropskog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi drži u vozilu i isti predoči ovlaštenoj osobi na njen zahtjev. Postavlja se pitanje opravdanosti ove obaveze, obzirom da je stavom (2) istog člana sudionicima saobraćajne nesreće ostavljena mogućnost, a ne obaveza da u slučaju prometne nesreće popune i međusobno razmijene ovaj obrazac.

Zakonom RS je upotreba evropskog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi ograničena na manje materijalne štete (šteta na vozilu koja ne prelazi iznos od 500 KM) dok Zakonom FBiH nije propisano navedeno ograničenje.

4.10. Informacioni centar Federacije Bosne i Hercegovine/Republike Srpske

U pogledu zadataka Infomacionih centara FBiH i RS, Zakon RS i Zakon FBiH su usaglašeni međusobno.

Zakon FBiH, u odnosu na Zakon RS, propisuje da registar Informacionog centra, pored podataka o registarskim oznakama, sadrži i podatke o *vrstama, markama, tipovima i brojevima šasija motornih vozila registriranim u Federaciji.*

Za razliku od Zakona RS, Zakon FBiH ne propisuje da će registar Informacionog centra sadržavati i podatke *o datumu i mjestu saobraćajne nesreće i nazivu i adresi tijela odgovornog za štete koje je prouzrokovalo vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti ili nepoznato vozilo.* Pravilnikom o registru policia i šteta za osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete načinjene trećim osobama (Službene novine FBiH, br. 103/18 i 88/20) propisuje da Registar šteta AO, koji vodi Agencija za nadzor osiguranja FBiH, sadrži navedene podatke.

Kada je u pitanju obaveza Informacionih centara da podatke čuvaju najmanje sedam godina od dana odjave vozila ili prestanka važenja ugovora o osiguranju od autoodgovornosti, zakoni su usaglašeni.

Odredba o međusobnoj saradnji Informacionih centara, kao i saradnji sa informacionim centrima država članica Evropske unije i drugih država, je sadržana u oba zakona.

5. Osiguranje vlasnika zrakoplova od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima i putnicima

5.1. Obaveza zaključivanja ugovora o osiguranju

(ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima i putnicima dužni da zaključe vlasnici zrakoplova uz primjenu propisa kojima se uređuje zrakoplovstvo u Bosni i Hercegovini i propisa koji važe u ECAA) Zakoni su međusobno usaglašeni.

5.2. Obim pokrića ugovora i osigurane sume

U pogledu obima pokrića ugovora o osiguranju koji su dužni zaključiti vlasnici zrakoplova, zakoni su usaglašeni međusobno.

Osigurane sume za ugovore o osiguranju vlasnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima i putnicima, propisane Zakonom RS i Zakonom FBiH, su *međusobno usaglašene* i usaglašene sa članom 85. do 87. Zakona o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15).

6. Osiguranje vlasnika plovila na motorni pogon od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima

6.1. Obaveza zaključivanja ugovora o osiguranju

Zakoni su međusobno usaglašeni. (ugovor o osiguranju vlasnika plovila na motorni pogon od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima dužan zaključiti vlasnik plovila na motorni pogon, snage motora veće od 3,7 kW, koja se u skladu sa propisima o registraciji plovila, upisuju u odgovarajući registar).

6.2. Obim pokrića ugovora i osigurane sume

U odnosu na obim pokrića ugovora o osiguranju vlasnika plovila na motorni pogon od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima, zakoni su međusobno usaglašeni. Tako je ovim ugovorom pokrivena odgovornost vlasnika i odgovornost korisnika plovila za štete prouzrokovane trećim licima zbog smrti, tjelesne povrede ili narušavanja zdravlja, pri čemu nisu pokrivena lica koja se prevoze, kao i članovi posade koji upravljaju plovilom na motorni pogon.

Oba zakona propisuju da najniža osigurana suma po jednom štetnom događaju određena ugovorom o osiguranju vlasnika plovila na motorni pogon od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima iznosi 210.000,00 KM.

Zakon FBiH propisuje još i da najniža ugovorena osigurana suma po jednom štetnom događaju, za plovila čija je snaga motora veća od 15 kW, a koja po propisima o registraciji plovila mora biti upisana u registar plovila iznosi 650.000,00 KM.

7. Izuzeci od obaveze zaključivanja ugovora o obaveznom osiguranju

Oba zakona propisuju da se odredbe zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju ne odnose na Oružane snage Bosne i Hercegovine.

Zakon FBiH dodatno propisuje da za naknadu štete nastale upotrebom prijevoznog sredstva Oružanih snaga Bosne i Hercegovine garantuje Bosna i Hercegovina. U tom smislu se postavlja pitanje da li se federalnim zakonom mogla nametati obaveza Bosni i Hercegovini.

Prema članu 5. stav 1. podstav 3. Direktive 2009/103/EZ država članica posebno određuje instituciju ili tijelo u zemlji u kojoj se dogodi šteta ili ozljeda odgovorno za isplatu

naknade štete oštećenim osobama u skladu sa zakonima te države u slučajevima u kojima se ne primjenjuje član 2. tačka (a) Direktive. Imajući u vidu citiranu odredbu Direktive 2009/103/EZ Zakonom FBiH se ne bi mogla određivati institucija ili tijelo koje će biti odgovorno za naknadu šteta za vozila izuzeta od obaveze zaključivanja ugovora o obaveznom osiguranju. Osim toga, zahtjev Direktive je da se odredi “*institucija ili tijelo*”, a navođenjem Bosne i Hercegovine ostaje u potpunosti neprecizirano o kojoj instituciji ili tijelu se radi.

Ukoliko je pitanje potrebno zakonski uređivati, potrebno ga je riješiti u okviru propisa kojima se uređuju odbrana i oružane snage BiH.

8. Zaštitni fond Federacije Bosne i Hercegovine/Republike Srpske

8.1. Obaveze Zaštitnog fonda Federacije Bosne i Hercegovine/Republike Srpske

Kada je u pitanju naknada štete nastale od strane nepoznatog vozila, za razliku od Zakona RS, Zakon FBiH propisuje da je Zaštitni fond FBiH u obavezi da nadoknadi *nematerijalnu štetu* trećem oštećenom licu. Smjernica i Zakon RS propisuju da je Zaštitni fond u obavezi da nadoknadi *štetu na licima* ukoliko istu prouzrokuje nepoznato vozilo. Članom 30. Okvirnih kriterija Zakona FBiH je propisana materijalna, a članom 37. nematerijalna šteta, nastala kao posljedica smrti, tjelesne povrede ili oštećenja zdravlja neke osobe. Imajući u vidu navedene odredbe treća oštećena lica, kojima je prouzrokovana šteta na licima na teritoriji FBiH od strane nepoznatog vozila, imala bi pravo na manji obim prava. Dakle, ne potpunu štetu na licima već samo nematerijalnu štetu. To bi, imajući u vidu Okvirne kriterije za utvrđivanje visine odštete, značilo da treće oštećeno lice ne bi imalo pravo na naknadu materijalne štete koja podrazumijeva: troškove liječenja i rehabilitacije, izgubljenu zaradu za vrijeme privremene spriječenosti za rad, izgubljenu zaradu u slučaju trajne, djelimične ili potpune nesposobnosti za rad, naknadu za izgubljeno izdržavanje, troškove pogreba i troškove tuđe njege i pomoći.

Navedena odredba Zakona FBiH bi mogla dovesti u pitanje princip propisan članom 2. Zakona u pogledu jednake pravne zaštite za treću stranu-podnosiocem odštetnih zahtjeva na teritoriji BiH.

Također, član 66. stav (1) tačka d) Zakona FBiH se, za razliku od Zakona RS, ograničava samo na štete koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne mase.

8.2. Naknada štete

U pogledu iznosa osiguranih suma za naknade štete koju isplaćuju Zaštitni fondovi, zakoni su usaglašeni sa Smjernicom i međusobno.

8.3. Regresni zahtjevi

Prema okviru datom u Smjernici, Zaštitni fondovi imaju pravo regresa prema licu koje je odgovorno za štetu, tj. prema vozaču koji nije bio osiguran, pri čemu je moguće ograničiti naknadu.

U pogledu prava zaštitnog fonda na regres prema licu koje je odgovorno za štetu, zakoni propisuju ograničenje na 12 prosječnih neto plata u FBiH, odnosno 12 prosječnih neto plata u RS.

DIO TREĆI – OCJENA USAGLAŠENOSTI

Iz ove Analize proizilazi visok stepen međusobne usaglašenosti zakona kojima se uređuju obavezna osiguranja u saobraćaju.

Polazeći od principa propisanih članom 2. Zakona, u pogledu konstatovanih odstupanja preporučuje se razmatranje identifikovanih odstupanja, i dalje međusobno usaglašavanje zakona, u skladu sa prioritetima izrade propisa entiteta, uobzirujući i pokazatelje postignuća ciljeva primjene važećih zakona. Posebno se skreće pažnja na potrebu očuvanja ujednačene dinamike prelaska sa perioda administrativnog određivanja visine premije osiguranja od autoodgovornosti na period potpune liberalizacije.

Ova Analiza ujedno predstavlja pomoć entitetskim ministarstvima finansija i drugim obrađivačima zakona u oba entiteta za identifikovanje otvorenih pitanja i postizanje dalje međusobne usaglašenosti zakona o osiguranju i većeg stepena usaglašenosti sa relevantnim zakonodavstvom Evropske unije.

Ova Analiza će biti objavljena na službenoj internet stranici Agencije za osiguranje u Bosni i Hercegovini i dostavlja se entitetskim ministarstvima finansija.